

Jolanta Wiśniewska

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Katedra Rachunkowości
jolanta.wisniewska@umk.pl

Ewa Chojnacka

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Katedra Rachunkowości
echoj@umk.pl

WERYFIKACJA DANYCH POZAFINANSOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW ODPOWIEDZIALNYCH SPOŁECZNIE – WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Streszczenie: Przedsiębiorstwa postrzegane jako społecznie odpowiedzialne powinny informować swoich interesariuszy o działaniach podejmowanych w obszarach: ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Podstawowym narzędziem komunikacji społecznej odpowiedzialności biznesu jest publikacja danych CSR. Zgodnie z wytycznymi Global Reporting Initiative, podstawowym celem raportowania danych CSR jest przytoczenie się do dialogu z interesariuszami, który wpływa na decyzje i zachowania zarówno organizacji, jak i jej interesariuszy. Czynnikiem budującym zaufanie interesariuszy do informacji zawartych w raportach społecznych jest poddanie ich zewnętrznej weryfikacji. Zewnętrzny audytor, sprawdzając wiarygodność raportowanych danych, uwiarygadnia te dane i potwierdza, iż są one rzetelne i mogą być podstawą podejmowania decyzji. Celem artykułu jest przedstawienie stosowanej w polskich przedsiębiorstwach praktyki dotyczącej zewnętrznej weryfikacji danych CSR i jej wpływu na treść publikowanych informacji. Wyniki wskazują, iż większość respondentów poddaje swoje dane pozafinansowe niezależnej, zewnętrznej weryfikacji. Najczęściej wybierane firmy do weryfikacji danych CSR to firmy audytorskie i GRI.

Słowa kluczowe: weryfikacja, społeczna odpowiedzialność biznesu, dane CSR.

Wprowadzenie

Główną rolę w procesie raportowania CSR odgrywa komunikacja między przedsiębiorstwem społecznie odpowiedzialnym a jego interesariuszami [Szczęsna-Makuch, 2013, s. 64; Szadziwska, 2014, s. 96; Różańska, 2015, s. 168]. Raportowanie CSR jest zatem procesem, w którym przedsiębiorstwo zbiera i analizuje dane, które są potrzebne do tworzenia jego długoterminowej wartości

[KPMG, 2013, s. 9], polegającym na mierzeniu, ujawnianiu oraz ponoszeniu odpowiedzialności wobec wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy za wyniki i wydajność w zakresie społecznej odpowiedzialności podmiotu [Dyląg i Puchalska, 2014, s. 25]. Ważny jest więc właściwy dobór danych pozafinansowych, charakteryzujących się użytecznością, kompletnością, spójnością, przejrzystością i wiarygodnością, co umożliwi wszystkim interesariuszom ocenę przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego [Fijałkowska, 2013, s. 86-87]. Dlatego wiele przedsiębiorstw czuje silny nacisk na potwierdzanie wiarygodności prezentowanych danych. Poświadczenie przez niezależnego zewnętrznego eksperta wzmacnia zaufanie do publikowanych raportów. Według KPMG [2013, s. 12] pytaniem nie jest już, czy dane CSR powinny być poświadczone, ale dlaczego podmioty tego nie robią i jaką należy wybrać odpowiednią opcję, która usatysfakcjonuje interesariuszy i umieści przedsiębiorstwo przed konkurencją.

Celem artykułu jest przedstawienie stosowanej w polskich przedsiębiorstwach, postrzeganych jako odpowiedzialne społecznie, praktyki dotyczącej zewnętrznej weryfikacji danych CSR i jej wpływu na treść publikowanych informacji.

1. Metodyka badania

Sformułowany we wprowadzeniu cel opracowania został zrealizowany przede wszystkim przez wykorzystanie metody studium krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu oraz metody badania ankietowego.

Badanie empiryczne, którego wyniki przedstawione zostały w artykule, było częścią szerszego badania ankietowego, przeprowadzonego przez autorki opracowania. W badaniu tym wzięły udział firmy, które postrzegane są jako odpowiedzialne społecznie. Dobór respondentów dokonany został na podstawie indeksu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie RESPECT na dzień 31.12.2014 r. i rankingu społecznie odpowiedzialnych przedsiębiorstw Gazety Prawnej za 2014 r. Badanie zostało przeprowadzone w okresie od marca do kwietnia 2015 r. Próba badawcza wyniosła 66 podmiotów. Otrzymano 27 poprawnie wypełnionych kwestionariuszy, co dało zwrotność na poziomie 41% próby badawczej.

Strukturę respondentów według sektorów i według struktury kapitału przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Struktura respondentów według sektorów i według struktury kapitału

Sektor	Kapitał		Udział kapitału zagranicznego		Razem	
	Wylączny udział kapitału krajowego		Liczba	%	Liczba	%
Bankowość, sektor finansowy, ubezpieczenia	2	7,4	6	22,2	8	29,6
Paliwa, energetyka, wydobywanie	4	14,8	3	11,1	7	26,0
Transport, usługi, handel	1	3,7	3	11,1	4	14,8
Pozostałe	3	11,1	5	18,5	8	29,6
Razem	10	37,0	17	63,0	27	100,0

Źródło: Opracowanie własne.

Respondenci biorący udział w badaniu to w 37% podmioty z wyłącznym udziałem kapitału krajowego i w 63% z udziałem kapitału zagranicznego. Dominującym sektorem biorącym udział w badaniu jest bankowość, sektor finansowy i ubezpieczenia (29,6%) oraz paliwa, energetyka i wydobywanie (26%). W pozycji pozostałe znajdują się respondenci reprezentujący różne sektory, gdzie liczba spółek biorących udział w badaniu nie przekracza 2 jednostek, co miało wpływ na ujęcie tych respondentów łącznie w pozycji pozostałe.

2. Zawartość informacyjna i forma raportów CSR

Pomimo rosnącego zainteresowania ideą społecznej odpowiedzialności biznesu, do tej pory nie został wypracowany ogólnie przyjęty wzór ani nazewnictwo sprawozdawczości z zakresu CSR. W praktyce gospodarczej występują raporty społeczne, raporty zrównoważonego rozwoju, raporty ESG¹, raporty odpowiedzialnego biznesu, [Fijałkowska i Sobczyk, 2012, s. 144; KPMG, 2013; Hąbek i Wolniak, 2014, s. 226]. Obecnie raporty te są najczęściej publikowane w ramach sprawozdawczości finansowej czy też sprawozdania z działalności – jako wydzielone części lub jako osobny raport CSR. Rządziej stosowanym rozwiązaniem jest forma tzw. raportu zintegrowanego. Badania przeprowadzone w 2013 r. przez KPMG na próbie 4100 przedsiębiorstw z 41 krajów potwierdzają, że 51% raportujących firm włącza informacje z zakresu CSR do rocznych raportów finansowych, natomiast jedynie 1 na 10 firm wykorzystuje raportowanie zintegrowane [KPMG, 2013, s. 11-12].

¹ Skrót ESG pochodzi z języka angielskiego: Environment, Social, Governance i oznacza kwestie społeczne, środowiskowe i ładu korporacyjnego.

Raportowanie danych CSR jest obecnie przedmiotem wielu badań czy analiz. Wyniki przedstawiane w postaci artykułów naukowych i raportów potwierdzają, że raporty te różnią się ze względu na ich długość, korzystanie z wewnętrznej weryfikacji, sposób publikacji, strukturę raportu, zawartość raportu [CSES, 2011; Hąbek, 2014; Hąbek i Wolniak, 2015]. Raportowanie CSR różni się, biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstw, sektor działalności i lokalizację [Wensen i in., 2011].

Polskie przedsiębiorstwa rozpoczęły publikowanie raportów z danymi CSR w momencie, gdy na rynkach rozwiniętych takie raportowanie było już znacznie zaawansowane. Dzięki temu przedsiębiorstwa polskie mogły korzystać z wzorców obowiązujących na rynkach rozwiniętych, zawierających zakres informacji, sposób prezentacji informacji, wypracowane standardy i formy raportów. W Polsce raporty spółek giełdowych są od kilku lat badane m.in. w ramach projektu Analizy ESG spółek w Polsce. Wyniki z 2014 r. wskazują, że spółki na dosyć niskim poziomie ujawniają informacje związane z ochroną środowiska i społeczną odpowiedzialnością, natomiast w odniesieniu do ładu korporacyjnego występuje wysoki poziom raportowania [Analiza ESG, 2014, s. 11-12].

Warto zwrócić uwagę na podejmowane w tym zakresie działania w ramach Unii Europejskiej. Uchwalona przez Parlament Europejski oraz Radę tzw. Dyrektywa Modernizacji Rachunkowości z 2003 r. wprowadziła obowiązek ujawniania informacji pozafinansowych przez przedsiębiorstwa, w sytuacjach gdy są one niezbędne do zrozumienia wyników i sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Informacje pozafinansowe mogą dotyczyć problematyki ochrony środowiska, spraw pracowniczych, a także tzw. kluczowych wskaźników efektywności [Dyrektywa 2003/51/WE]. Kolejna Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z czerwca 2006 r. dotyczyła obowiązkowego uwzględnienia przez spółki giełdowe zasad ładu korporacyjnego w swoich raportach rocznych [Dyrektywa 2006/46/WE]. W czerwcu 2013 r. Parlament Europejski oraz Rada uchwaliły dyrektywę w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającą Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającą Dyrektywę Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG, która utrzymuje wymogi ujawniania danych niefinansowych, dotyczących m.in. kwestii środowiskowych i spraw pracowniczych, gdy jest to konieczne dla zrozumienia rozwoju, wyników lub sytuacji jednostki [Dyrektywa 2013/34/UE, art. 19]. Wreszcie w odniesieniu do największych przedsiębiorstw, zatrudniających ponad 500 osób, dyrektywa 2013/34/UE została zmieniona dyrektywą 2014/95/UE dotyczącą ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności. Wskazane

jednostki mają w sprawozdaniu z działalności ujmować informacje z zakresu kwestii środowiskowych, społecznych i pracowniczych, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji i łapownictwu – w stopniu koniecznym do zrozumienia rozwoju, wyników i sytuacji jednostki [Dyrektywa 2014/95/UE, art. 1].

3. Standardy weryfikacji danych pozafinansowych

Zakres ujawnień w raportach CSR jest bardzo szeroki, co wynika z istoty społecznej odpowiedzialności biznesu, która ma charakter wielopłaszczyznowy [Lam i Khare, 2010, s. 3]. Ma to z kolei wpływ na trudności związane z uwiarygodnieniem danych zawartych w tych raportach. Weryfikacja danych pozafinansowych jest znacznie trudniejsza niż weryfikacja sprawozdań finansowych, wymaga ona wiedzy interdyscyplinarnej.

Do najbardziej popularnych standardów stosowanych obecnie przy weryfikacji danych pozafinansowych można zaliczyć [Ministerstwo Gospodarki, 2012; Hąbek i Wolniak, 2013, s. 295; Paluchniak, 2015]:

- Standard AA1000AS – należący do serii standardów dotyczących obszaru zarządzania procesem współpracy z interesariuszami, w jego skład wchodzi standard dotyczący weryfikacji danych niefinansowych umożliwiający sprawdzenie realizacji zasad oraz jakości raportowanych informacji dotyczących działalności organizacji, w szczególności w zakresie zarządzania i wyników,
- SA8000 – jest to norma stosowana do niezależnej weryfikacji przedsiębiorstw uwzględniających w zarządzaniu aspekty społeczne, środowiskowe oraz inne czynniki bezpośrednio wpływające na interesariuszy danej organizacji,
- ISAE 3000 – „Usługi atestacyjne inne niż badanie lub przeglądy historycznych informacji finansowych” – standard ten jest stosowany przez biegłych rewidentów m.in. do badania poprawności prezentowanych informacji dotyczących społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i informacji niefinansowych w raportach rocznych spółek publicznych.

Ponadto standard raportowania danych pozafinansowych Global Reporting Initiative (GRI) zawiera zalecenia dotyczące zewnętrznej weryfikacji raportów zrównoważonego rozwoju [Sierra i in., 2013, s. 360].

Weryfikacją raportów CSR najczęściej zajmują się firmy certyfikacyjne, doradcze i audytorskie oraz indywidualni eksperci i konsultanci [KIBR, 2014]. Brak jest uregulowań dotyczących osób/ instytucji, które mogą zajmować się weryfikacją danych pozafinansowych.

4. Zewnętrzna weryfikacja danych CSR – wyniki badania ankietowego

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie praktyki poddawania zewnętrznej weryfikacji danych CSR w badanych przedsiębiorstwach postrzeganych jako odpowiedzialne społecznie.

Z 27 firm biorących udział w badaniu, 18 poddało swoje dane niefinansowe niezależnej weryfikacji (66,7%), przy czym w 3 z nich dane były weryfikowane przez dwie firmy/instytucje. Brak niezależnej zewnętrznej weryfikacji wystąpił u 9 respondentów, co stanowi 33,3% wszystkich jednostek biorących udział w badaniu.

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego zostały przeanalizowane z uwzględnieniem (tabela 2):

- struktury kapitału spółki odpowiedzialnej społecznie biorącej udział w badaniu,
- sektora, w jakim ona działa,
- sposobu przygotowania danych CSR.

Tabela 2. Weryfikacja danych CSR

Wyszczególnienie	Firma audytorska	Inna firma doradcza	Global Reporting Initiative (GRI)	Niezależny ekspert/konsultant	Razem** weryfikacja zewnętrzna	Brak zewnętrznej weryfikacji	Razem**
Struktura kapitału*							
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Wyłączny udział kapitału krajowego	5 (41,6%)	0 (0,0%)	2 (16,7%)	2 (16,7%)	9 (75,0%)	3 (25,0%)	12 (100,0%)
Udział kapitału zagranicznego	5 (26,2%)	3 (15,8%)	4 (21,1%)	1 (5,3%)	13 (68,4%)	6 (31,6%)	19 (100,0%)
Razem**	10 (32,2%)	3 (9,7%)	6 (19,4%)	3 (9,7%)	22 (71,0%)	9 (29,0%)	31 (100,0%)
Sektor*							
Bankowość, sektor finansowy, ubezpieczenia	4 (44,5%)	1 (11,1%)	3 (33,3%)	0 (0,0%)	8 (88,9%)	1 (11,1%)	9 (100,0%)
Paliwa, energia, wydobywanie	2 (20,0%)	1 (10,0%)	3 (30,0%)	2 (20,0%)	8 (80,0%)	2 (20,0%)	10 (100,0%)
Transport, usługi, handel	1 (25,0%)	1 (25,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (50,0%)	2 (50,0%)	4 (100,0%)
Pozostałe	3 (37,5%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (12,5%)	4 (50,0%)	4 (50,0%)	8 (100,0%)
Razem**	10 (32,2%)	3 (9,7%)	6 (19,4%)	3 (9,7%)	22 (71,0%)	9 (29,0%)	31 (100,0%)
Sposób przygotowania danych CSR*							
Przez firmę doradczą	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (100,0%)	1 (100,0%)	0 (0,0%)	1 (100,0%)
Z pomocą firmy doradczej	5 (41,7%)	3 (25,0%)	2 (16,7%)	0 (0,0%)	10 (83,4%)	2 (16,6%)	12 (100,0%)

cd. tabeli 2

1	2	3	4	5	6	7	8
Samodzielnie	5 (27,8%)	0 (0,0%)	4 (22,2%)	2 (11,1%)	11 (61,1%)	7 (38,9%)	18 (100,0%)
Razem**	10 (32,2%)	3 (9,7%)	6 (19,4%)	3 (9,7%)	22 (71,0%)	9 (29,0%)	31 (100,0%)

* Pomimo niewielkiej próby dane zostały dodatkowo przedstawione w wartościach względnych dla celów prezentacji analizowanych danych.

** Respondenci mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj instytucji przeprowadzającej audyt danych pozafinansowych.

Źródło: Opracowanie własne.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż firmy poddające swoje dane CSR zewnętrznej weryfikacji, to najczęściej jednostki z udziałem kapitału zagranicznego. Zarówno w jednostkach z wyłącznym udziałem kapitału krajowego, jak i z udziałem kapitału zagranicznego najczęściej wybieraną firmą do weryfikacji była firma audytorska, a w następnej kolejności Global Reporting Initiative. Trzy jednostki (25%) z wyłącznym udziałem kapitału krajowego nie poddało swoich danych CSR zewnętrznej weryfikacji, a w przypadku udziału kapitału zagranicznego takich jednostek było 6 (31,6%).

Największy odsetek danych CSR poddanych zewnętrznej weryfikacji wystąpił w sektorze bankowym, sektorze finansowym i ubezpieczeniach (88,9%), gdzie najczęściej wybieraną firmą do weryfikacji danych pozafinansowych była firma audytorska (44,5%), w następnej kolejności GRI (33,3%). Drugim, gdzie najczęściej danych poddanych zostało zewnętrznej weryfikacji, był sektor paliwowy, energetyka i wydobywanie (80%). Najczęściej wybieraną firmą do weryfikacji danych pozafinansowych, inaczej niż w sektorze bankowym i ubezpieczeniowym, było GRI (30%), a w dalszej kolejności na równi firma audytorska i niezależny ekspert/konsultant (po 20%).

Jednostki, które sporządzały dane CSR z pomocą firmy doradczej (83,4%) lub samodzielnie, najczęściej poddawały je niezależnej zewnętrznej weryfikacji (61,1%) przez firmę audytorską, a w następnej kolejności GRI. W badanej próbie tylko jedna firma powierzyła całkowicie sporządzenie danych CSR wewnętrznej firmie i w tym przypadku weryfikacja została przeprowadzona przez niezależnego eksperta/konsultanta.

Weryfikacja danych zawartych w raportach CSR ma za zadanie z jednej strony sprawdzić zgodność ze standardem i poprawny proces przygotowania raportu, natomiast z drugiej strony zgodność raportowanych wskaźników z wybrany procesem raportowania [Ćwik, 2013, s. 62]. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości firmy/eksperti zajmujący się weryfikacją wydają rekomendacje mające na celu ich usunięcie. Rezultaty przeprowadzonej weryfikacji w badanych spółkach przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Korekty danych CSR w wyniku zewnętrznej weryfikacji

Wyszczególnienie	Liczba	%
Korekty danych CSR	10	55,6
Brak korekt danych CSR	8	44,4
Razem	18	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Według respondentów w ponad połowie podmiotów, w których dane CSR zostały poddane zewnętrznej weryfikacji (55,6%) wymagana była korekta. Tak duża liczba korekt potwierdza potrzebę i skuteczność przeprowadzania weryfikacji raportów CSR przez zewnętrznych niezależnych ekspertów.

Podsumowanie

W przypadku wątpliwości, czy informacje zawarte w raporcie są wiarygodne i godne zaufania, niezmiernie ważna i na świecie coraz popularniejsza staje się weryfikacja danych pozafinansowych przez wyspecjalizowane firmy zewnętrzne [KPMG, 2013, s. 11]. Badania te wpisują się również w nurt toczącej się dyskusji na temat jakości prezentowanych danych CSR [Hąbek, Wolniak, 2015; Fiałkowska, 2013]. Potwierdzają to również przeprowadzone badania ankietowe, z których wynika, iż większość firm postrzeganych jako odpowiedzialne społecznie poddaje swoje dane pozafinansowe niezależnej, zewnętrznej weryfikacji. Najczęściej wybierane firmy do weryfikacji danych CSR to firmy audytorskie² i GRI. Ze względu na coraz powszechniejsze praktyki przygotowywania i publikowania danych CSR i ich potwierdzony wpływ na decyzje interesariuszy [KPMG, 2013], uwiarygodnienie ich przez zewnętrznego eksperta/audytora powinno mieć charakter obligatoryjny, a nie wyłącznie fakultatywny. Przemawia za tym również dyrektywa 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE, która wprowadza na największe spółki obowiązek ujawniania danych pozafinansowych [Wiśniewska, 2015, s. 162]. Dla przedsiębiorstw korzyścią z zewnętrznej weryfikacji jest nie tylko zwiększenie wiarygodności prezentowanych danych niefinansowych, ale praktyczne rekomendacje na przyszłość.

² Wyniki te są zbieżne z badaniami przeprowadzonymi m.in. w Holandii [Asif i in., 2013] i Hiszpanii [Sierra i in., 2013].

Literatura

- Analiza ESG spółek w Polsce (2014), *Raportowanie danych niefinansowych ESG a odpowiedzialne inwestowanie. Przewodnik dla spółek i inwestorów*, R. Sroka (red.), Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, GES oraz Crido Business Consulting, Warszawa, <http://seg.org.pl>.
- Asif M., Searcy C., dos Santos P., Kensah D. (2013), *A Review of Dutch Corporate Sustainable Development Reports*, „Corporate Social Responsibility and Environmental Management”, nr 20, s. 321-339, DOI: 10.1002/csr.1284.
- CSES (2011), *Disclosure of Non-financial Information by Companies. Final Report*, CSES, <http://ec.europa.eu> (dostęp: 15.08.2015).
- Ćwik N. (2013), *Proces raportowania krok po kroku* [w:] N. Ćwik (red.), *Wspólna odpowiedzialność. Rola Raportowania Społecznego*, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa, s. 59-63, <http://odpowiedzialnybiznes.pl/> (dostęp: 12.02.2015).
- Dyląg R., Puchalska E. (2014), *Raportowanie zagadnień środowiskowych i społecznych*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 75 (131), SKwP, Warszawa, s. 23-45.
- Dyrektywa 2003/51/WE z dnia 18 czerwca 2003 r.
- Dyrektywa 2006/46/WE z dnia 14 czerwca 2006 r.
- Dyrektywa 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r.
- Dyrektywa 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r.
- Fijałkowska J. (2013), *Zakres ujawnień w raportach społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw* [w:] G. Borys, A. Janusz (red.), *Rola instytucji i rynku finansowego w świetle celów oraz zasad zrównoważonego rozwoju*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, s. 85-94.
- Fijałkowska J., Sobczyk M. (2012), *Sprawozdawczość działań w ramach społecznej odpowiedzialności wyzwaniem dla polskich przedsiębiorstw*, „Zarządzanie i Finanse”, nr 1/3, s. 141-151.
- Hąbek P., Wolniak R. (2013), *Ewolucja w raportowaniu danych pozafinansowych przedsiębiorstw*, s. 290-299, <http://www.woiz.polsl.pl/znwoiz/projekt/H%B9bek%20TNOIK%202013.pdf> (dostęp: 02.09.2015).
- Hąbek P. (2014), *Evaluation of sustainability reporting practices in Poland*, „Quality & Quantity”, nr 48, s. 1739-1752.
- Hąbek P., Wolniak R. (2014), *Sprawozdawczość w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w Polsce – ocena stanu obecnego*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie”, nr 73.
- Hąbek P., Wolniak R. (2015), *Assessing the Quality of Corporate Social Responsibility Reports: The Case of Reporting Practices in Selected European Union Member States*, „Quality & Quantity” on-line, DOI 10.1007/s11135-014-0155-z.
- IIRC (2013), International Integrated Reporting Council (2013), *Integrated Reporting. The International Framework*, <http://integratedreporting.org> (dostęp: 27.08.2015).

- KIBR (2014), *CSR szansą na rozwój biegłych rewidentów*, <http://www.kibr.org.pl> (dostęp: 2.11.2014).
- KPMG (2013), *The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013*, <http://www.kpmg.com/au/en/issuesandinsights/articlespublications/pages/corporate-responsibility-reporting-survey-2013.aspx> (dostęp: 25.08.2015).
- Lam H., Khare A. (2010), *HR's Crucial Role for Successful CSR*, „Journal of International Business Ethics”, Vol. 3, nr 2, s. 3-15.
- Ministerstwo Gospodarki (2012), *Standardy wykorzystywane do zarządzania CSR*, <http://www.mg.gov.pl> (dostęp: 01.09.2015).
- Paluchniak J. (2015), *Inne usługi biegłego rewidenta*, <http://abc.online.wolterskluwer.pl> (dostęp: 18.02.2015).
- Różańska E. (2015), *Integracja standardów raportowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, „Studia Oeconomica Posnaniensia”, vol. 3, nr 1, Poznań, s. 167-177.
- Sierra L., Zorio A., García-Benau M.A. (2013), *Sustainable Development and Assurance of Corporate Social Responsibility Reports Published by Ibox-35 Companies*, „Corporate Social Responsibility and Environmental Management”, nr 20, s. 359-370, DOI: 10.1002/csr.1303.
- Szadziewska A. (2014), *Rachunkowość jako źródło informacji na temat realizacji strategii społecznej odpowiedzialności biznes*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 75 (131), SKwP, Warszawa, s. 95-123.
- Szczęsna-Makuch B. (2013), *Raportowanie społeczne – komunikacja z interesariuszami* [w:] N. Ćwik (red.), *Wspólna odpowiedzialność. Rola Raportowania Społecznego*, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa, s. 64-70, <http://odpowiedzialnybiznes.pl> (dostęp: 12.02.2015).
- Wiśniewska J. (2015), *Weryfikacja danych pozafinansowych w raportach CSR polskich spółek* [w:] J. Adamek, J. Zuchewicz (red.), *Finanse i rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju – odpowiedzialność, etyka, stabilność finansowa. Tom 2, Rachunkowość*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego We Wrocławiu”, nr 396, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, s. 159-168.

VERIFICATION OF NON-FINANCIAL DATA OF SOCIALLY RESPONSIBLE COMPANIES – THE RESULTS OF THE SURVEY

Summary: Companies perceived as socially responsible should inform their stakeholders about their activities undertaken within economic, social and environmental areas. The major communication tool of corporate social responsibility is publishing CSR reports. According to the guidelines of the Global Reporting Initiative, the primary purpose of CSR reports is to contribute to the development of the dialogue with stakeholders, which impacts decisions and behaviours of both the organization and its stakeholders. The factor fostering stakeholder confidence to the information contained in public reports is submitting them to external verification. The external auditor checks the reliability of the reported data, approves this data and confirms that they are reliable and

can be the basis for decision-making. This article presents the practice of Polish companies in the area of external verification of CSR reports and the impact of this verification on the content of information published. The results show that the majority of our respondents submit their nonfinancial data to external verification. The most frequently chosen companies that verify those data are auditing companies and GRI.

Keywords: verification, Corporate Social Responsibility, CSR reports.